

ler vedrørende arbejdsaftaler skal efter konventionens gennemførelse i fuldt omfang anses for internationalt præceptive, jfr. art. 6, stk. 1. Med hensyn til forsikringsaftaler henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, stk. 2. Også regler af generel karakter vil i visse tilfælde kunne tænkes at være internationalt præceptive. Som et muligt eksempel kan nævnes generalklausulen i aftalelovens § 36.

Til konventionens art. 8

I følge *stk. 1* skal spørgsmål om, hvorvidt kontrakten som helhed eller en bestemmelse i kontrakten er indgået på bindende måde, og spørgsmål om, hvorvidt kontrakten eller en bestemmelse i denne er ugyldig som følge af en tilblivelsesmangel – dvs. de spørgsmål, som i dansk ret navnlig er reguleret i aftalelovens kapitler I og III – som hovedregel afgøres efter den lov, som i henhold til konventionens regler skulle anvendes, hvis kontrakten eller bestemmelsen var gyldig (kontraktstatuttet). Lovvalget vedrørende disse spørgsmål har været omdiskuteret såvel i dansk som i fremmed ret, men konventionens løsning må formentlig siges at stemme med den i dag herskende opfattelse. Den harmonerer endvidere med § 3, 3. pkt., i 1964-loven om internationale løsøre køb.

For så vidt angår spørgsmål om, hvorvidt kontrakten eller en bestemmelse i denne kan anses for bindende indgået (jfr. aftalelovens kapitel I), indeholder *stk. 2* dog en modifikation i forhold til *stk. 1*. Herefter kan en part – såvel tilbudsgiver som tilbudsmottager – påberåbe sig loven i det land, hvor han har sin bopæl, for at godtgøre, at han ikke har samtykket i aftalen eller bestemmelsen, såfremt det af omstændighederne fremgår, at det ikke ville være rimeligt at bedømme virkningerne af hans adfærd efter kontraktstatuttet. Bestemmelsen overlader således domstolene en skønsmæssig beføjelse til at fravige hovedreglen i *stk. 1*. Den kan formentlig navnlig få betydning i tilfælde, hvor kontraktstatuttet, men ikke vedkommende parts egen lov, pålægger ham en pligt til at give meddelelse, såfremt han ikke kan acceptere en tilkendegivelse fra den anden part (reklamationspligt). Partens egen lov kan kun påberåbes i negativ retning, ikke til støtte for, at aftalen skal anses for indgået, uanset at dette ikke er tilfældet efter kontraktstatuttet.

Hvor en kontrakt indeholder en lovvalgsklausul, finder art. 8 tillige anvendelse på spørgsmål om eksistens og gyldighed af selve lovvalgsklausulen, jfr. art. 3, stk. 4, og bemærkningerne hertil.

Til konventionens art. 9

Art. 9 angår spørgsmål om, hvorvidt en aftale eller viljeserklæring måtte være ugyldig som følge af manglende opfyldelse af formkrav, f.eks. krav om skriftlighed, vitterlighedsvidner eller registrering af kontrakten. Art. 9 finder også anvendelse på spørgsmål om en lovvalgsaftales ugyldighed med hensyn til form, jfr. art. 3, stk. 4, idet der dog med hensyn til senere indgåede lovvalgsaftaler gælder en særregel efter art. 3, stk. 2, 2. pkt.

De almindelige regler om lovvalget vedrørende gyldighed med hensyn til form er indeholdt i *stk. 1-4*. Såfremt parterne eller deres repræsentanter (fuldmægtige) har været til stede i samme land ved aftalens indgåelse, er aftalen gyldig med hensyn til form, hvis den enten opfylder formkravene i den lov, som i øvrigt skal anvendes på kontrakten (kontraktstatuttet, *lex causae*), eller opfylder formkravene i loven i det land, hvor aftalen er indgået (*lex loci actus*), jfr. *stk. 1* og *3*. Dette er i overensstemmelse med, hvad der hidtil har været antaget i dansk ret. Befandt parterne eller deres repræsentanter sig ved aftalens indgåelse i forskellige lande, er aftalen gyldig med hensyn til form, hvis den opfylder formkravene enten i *lex causae* eller i et af de lande, hvorfra tilbud eller accept er afgivet, jfr. *stk. 2* og *3*. Ved denne løsning har man undgået at skulle tage stilling til, i hvilket land aftalen i dette tilfælde skal anses for indgået. Endelig indeholder *stk. 4* en særlig regel om ensidige viljeserklæringer vedrørende en eksisterende eller påtænkt aftale, eksempelvis et tilbud, en accept eller en opsigelse. En sådan viljeserklæring er – i overensstemmelse med principperne i *stk. 1* og *2* – gyldig med hensyn til form, hvis den opfylder formkravene enten i *lex causae* eller i det land, hvor erklæringen blev afgivet.

Stk. 1-4 er udtryk for en liberal holdning til spørgsmålet om gyldighed med hensyn til form. Det må imidlertid erindres, at anvendelse af art. 7 kan komme på tale også i relation til formkrav. Som eksempel kan nævnes, at en dansk domstol i medfør af art. 7, stk. 2, kan – og skal – håndhæve monopollovens § 8 om ugyldighed af konkurrencebegrænsende aftaler, som i strid med lovens § 6, stk. 1, ikke er anmeldt til monopoltilsynet, uden hensyn til, hvilken lov der finder anvendelse på kontraktsforholdet, og uden hensyn til, hvor aftalen er indgået.

Stk. 5 indeholder en særregel om formkrav vedrørende forbrugerftaler, som er omfattet af art. 5, og som er indgået under de i art. 5, stk. 2, nævnte omstændigheder, dvs. de forbrugerftaler, som